

2. února 2020 4. neděle po Zjevení Páně

Introit: Blaze těm, kdo působí pokoj, neboť oni budou nazváni syny a *dcery* Božími. (Mt 5,9)

Píseň: 539 *Má Pán Ježíš, má mě rád*

Modlitba:

Pane Bože,

stokrát už jsme četli v Bibli nebo slyšeli nebo i zakusili, zažili – že nás máš rád. Slyšíme to v příbězích, tvoji lásku zažíváme i v lásce a přátelství lidí. Děkujeme, že jsme součástí tvého laskavého vyprávění světa. Když bychom měli jedním slovem pospat to hlavní mezi tebou a světem, tak je to láska. Kéž by i mezi námi lidmi to hlavní, co se děje, byla láska...

Myslíme na to, co ten jasný obraz světa zakaluje. Myslíme na ty, kdo procházejí údolím stínů, nemocí, starostmi. Topí se v beznaději. Myslíme na naše bolesti, únavu. Prosíme o sílu, podpírání.

Myslíme na naše stíny a viny. Prosíme, odpusť.

Přišli jsme. Abychom tě chválili, děkovali. Abychom se soustředili, usebrali, uvědomili si, kdo jsme, jak na tom jsme. Abychom ve svém životě hledali tebe, aby se naše cesta nějak potkávala s tebou. Jsme tady, abychom ti udělali v sobě prostor. Přijď, prosíme. Buď u nás doma. Amen.

Čtení: Jon 4

Píseň: Svítá 374 *Vítr se ztiší*

Text: Lukáš 6,27-36 (O lásce k nepřátelům)

kázání

Čtu knihu Máme na vybranou. Napsala ji Dr Edith Eva Egerová. Maďarská Židovka z Košic, nadšená baletka a gymnastka, v 16 letech byla převezena do Osvětimi. Přežila.... K tomuto tématu mne dovedl dnešní text Lk a zároveň je to připomínkou toho, že toto pondělí byl Mezinárodní den památky obětí holokaustu (před 75 lety, 27.1. 1945 byl osvobozen koncentrační tábor v Osvětimi)

„A při tom tanci jsem jako vnuknutím pochopila něco, co už nikdy nezapomenu. Dodnes netuším, jak se to stalo, ale to, co jsem si tehdy uvědomila, mi od té doby nejednou zachránilo život, i pak, po válce. Došlo mi, že Mengele, ten rutinní vrah, který mi právě zavraždil matku, si zaslouží soucit snad víc než já. Protože na rozdíl ode mě se toho, co udělal, už nikdy nezbaví. Už navždycky s tím bude muset žít. Zakončila jsem své vystoupení pomalým, ladným provazem a modlila se. Ale ne za sebe. Modlila jsem se za něj, aby mě nemusel zabít.

Asi se mu to líbilo, protože mi hodil chleba....“ (Edith Eva Egerová: Máme na vybranou, str. 64)

Z válečných traumat se Edith Egerová vzpamatovala hodně těžce a dlouho, až po mnoha letech se odhodlala podívat do tváře svým vzpomínkám, připustit si je k sobě, přemýšlet o nich. Jako terapeutka pomáhá lidem se zvládáním posttraumatických stavů. Říká: Máme na vybranou – jak naložit s tím, co se nám stalo, co jsme udělali nebo museli prožít.

Myslím, že Ježíš nám slovy dnešního textu z Lukášova evangelia taky sděluje: Máte na vybranou.

Ježíš mluví ke svým učedníkům. Je to o něco menší skupina než zástup, který slyšel slova „blahoslavenství a běda“. Svou řeč (naš dnešní text) začne slovy „Ale vám, kteří mě slyšíte, pravím...“ Říkám to vám, kteří slyšíte, resp. slyšet chcete, chcete se nechat mým slovem ovlivňovat, brát ho vážně, nechat si ode mě mluvit do života. Máte na vybranou... Poslouchaly mne zástupy, teď je vás o něco méně, ale právě vy si asi chcete pustit má slova „k tělu“. Na vás bude nárok vyšší. Ale jste tady dobrovolně a jste tady proto, že mi chcete být blíž. Být blízko Bohu. Jste tu správně. Čeká vás skvělá odměna, resp. budoucnost: Budete syny Nejvyššího (6,35). Takže: Pokud chceme

být syny Nejvyššího, pak Ježíš doporučuje (vyzývá) i milovat nepřátele. (Podle logiky věci – jsou to synové Nejvyššího, kteří jsou pozváni, aby se modlili Otče náš.)

Vypadá to trochu, jako by byly nějaké soustředné kružnice, vymezující vzdálenost lidí od Pána Boha. Tenhle člověk je na tomto levelu... To zní dost mechanicky nebo technicky. A možná je to spíš tak, že se v jednotlivých konkrétních situacích rozhodujeme, jestli naše jednání bude krokem blíž k Pánu Bohu, nebo ani moc ne. Přibližování a vzdalování...

Podívejme se na jednotlivé příklady, které Lukáš uvádí. *Milujte své nepřátele. Dobře číňte těm, kdo vás nenávidí. Žehnejte těm, kdo vás proklínají, modlete se za ty, kteří vám ubližují.* Když se mi to v jednotlivé situaci podaří, možná okusím radost, svobodu. Nenechala jsem se strhnout k nenávisti, odplatě. Nenechala jsem se pohltit hořkostí. Neodpověděla jsem lidsky adekvátně, ale zkusila se na toho druhého podívat Božím okem. Protože on, Bůh, je dobrý i k nevděčným a zlým. Když neodplatím zlým za zlé, maličko si zkouším to, „jak to dělá Bůh“. Násilí a zlo nemusí gradovat, ale třeba se podaří ten řetěz zla někde přetrhnout.

Milování, dobročinnost (dobré činění), žehnání a modlitba. To vůbec není křesťanská pasivita. To je pořádně aktivní život. Člověk, který se snaží být „v silovém poli Boha“, má od Boha sílu dělat takovéto věci. Nedávno jsme si s dětmi na náboženství vyprávěli příběh o Balákovi, Bileámovi a mluvící oslici. Moábský král Balák si zavolal a dobře zaplatil pohanského věštce Bileáma, aby proklet izraelský lid. Pohanský věstec Bileám byl Bohem zmocněn (a oslice mu to ještě třikrát připomněla) k tomu, aby místo prokletí Izraelcům žehnal. Sám by si to nevymyslel ani se toho neodvážil.

A ještě jeden starozákonní příběh: četli jsme konec starozákonní knihy Jonáš. Jonáš po mnoha peripetiích došel do Ninive, vyřídil tam vzkaz od Pána Boha, že se Ninivští mají polepšit. V hloubi srdce ale asi doufal, že teď bude moci sledovat, jak Bůh město zničí. Nestane se tak a Jonáš je rozčilený. Přece nemůže Bůh být tak milosrdný?! To není fér... Kam to se světem půjde?..

Modlit se za toho, kdo mi ubližuje, říká Ježíš. Nikdo po nás nechce, abychom zlo přestali pojmenovávat, abychom se proti němu přestali stavět, abychom mu přestali vzdorovat. Zkušenost židovky Edith byla extrémní, hraniční. Myslím, že ona sama byla překvapená, že je schopna ve svém protivníkovi Mengelem vidět člověka. Modlitbou za druhého se něco děje, mění mezi námi. Nemusí to být modlitba konkrétní, často nevíme, jak za něco nebo někoho prosit. Někdy se možná zmůžeme jen na neurčité vzdechnutí: Pane, smiluj se. Buď v tom prostoru mezi námi... Daruj pokoj. Zachovej život. Zadrž vztaženou ruku. Pomož mi se vydýchat. Pomož nám se vydýchat, vychladnout.

Po výčtu čtyř způsobů, jak se má v praxi při setkání s nepřátelei projevit naše víra, následuje výčet čtyř konkrétních situací:

Tomu, kdo tě udeří do tváře, nastav i druhou, a bude-li ti brát plášť, nech mu i košili!

³⁰ *Každému, kdo tě prosí, dávej, a co ti někdo vezme, nepožaduj zpět.* (Lk 6,29-30)

Nastavit druhou tvář... Věta, kterou zná mnoho nekřesťanů a myslí si o ní své. Buď vůči křesťanům kriticky – tohle by měli dělat, ale nedělají; nebo nevěřičně – tohle přece nejde; nebo zvědavě – ukaž, zda se tím řídíš, ukaž, zda jsi dobrý křesťan; nebo je to předmětem vtipů.

Co se ale fakticky stane, když člověk nastaví tu druhou tvář? Je to pasivita? Nebo projev síly? Odvahy? Převahy? Ukazují svůj nadhled? Dávám druhému a tomu, co je mezi námi, nějakou šanci?

A když mi někdo bere plášť, dám mu i košili? Možná nemusíme myslet rovnou na násilníky nebo zloděje. Co mnohé naše někdy i malicherné spory o majetky, práva, peníze, dědictví... Velkorysostí mohu dát najevo, že o vztahy jde víc než o majetek.

Dávat každému, kdo prosí. Tomu Ježíšovi se to říká, když toho sám moc nemá. Čím víc člověk má, tím víc může rozdat, tím víc po něm mohou chtít... I to u Lukáše čteme: Komu bylo více dáno, od toho se bude více očekávat (Lk 12).

Buďte milosrdní, jako je milosrdný váš Otec. Znakem, poznávacím znamením, hlavním atributem Boha je milosrdenství. Není to krásné? Být jako Bůh znamená být milosrdný. Jinak řečeno – milosrdenství není slabošské, ale božské. A možná také: když se setkám s milosrdenstvím, setkávám se s Bohem. Milosrdenstvím dáváme sobě i lidem kolem sebe se nadechnout čerstvého vzduchu z Božího království. Není to slabošství ani naivita. Je to síla. Síla, která může měnit svět. Prosme o ni...

Píseň: 392,1; 6-8 *Z pravé víry vzchází*

ohlášky, sbírka

Píseň: 684 *Učiň mne, Pane, nástrojem*

Přímlová modlitba; Otče náš

Poslání: Věřit Bohu znamená spolehnout se na to, v co doufáme, a být si jisti tím, co nevidíme. (Žd 11,1)

Požehnání: Hospodin je tvůj ochránce, Hospodin je ti stínem po pravici. Ve dne tě nezasáhne slunce ani za noci měsíc. Hospodin tě chrání ode všeho zlého, on chrání tvůj život. Hospodin bude chránit tvé vycházení a vcházení nyní i navěky. (Ž 121,5-8)

Píseň: 384 *Pomoz mi, můj Pane*